

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

20. prosinca 2017.¹

„Zahtjev za prethodnu odluku – Obvezno osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila – Direktiva 2009/103/EZ – Članak 3. prvi stavak – Pojam ‚upotreba vozila‘ – Nacionalni propis koji isključuje vožnju motornih vozila na putovima i terenima koji nisu ‚prikladni za prometovanje‘, uz iznimku onih koji se, iako nisu prikladni za tu svrhu, ipak ‚često upotrebljavaju‘”

U predmetu C-334/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputila Audiencia Provincial de Albacete (Provincijski sud u Albaceteu, Španjolska), odlukom od 23. svibnja 2016., koju je Sud zaprimio 15. lipnja 2016., u postupku

José Luís Núñez Torreiro

protiv

AIG Europe Limited, Sucursal en España, prije Chartis Europe Limited, Sucursal en España,

Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa),

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: C. G. Fernlund, predsjednik vijeća, A. Arabadjiev (izvjestitelj) i E. Regan, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: L. Carrasco Marco, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 5. travnja 2017.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za AIG Europe Limited, Sucursal en España i Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa), J. Marín López, *abogado*,
- za španjolsku vladu, V. Ester Casas, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Mentgen, u svojstvu agenata,
- za Irsku, A. Joyce, L. Williams i G. Hodge, u svojstvu agenata, uz asistenciju G. Gilmore, *barrister*,

¹ * Jezik postupka: španjolski

- za Ujedinjenu Kraljevinu Velike Britanije i Sjeverne Irske, J. Kraehling, u svojstvu agenta, uz asistenciju A. Bates, *barristera*,
- za Europsku komisiju, J. Rius i K.-P. Wojcik, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 14. lipnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 3. i 5. Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (SL 2009., L 263, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 7., str. 114.)
- 2 Taj je zahtjev upućen u okviru spora između Joséa Luísa Núñeza Torreira i AIG-a Europe Limited, Sucursal en España, prije Chartis Europe Limited, Sucursal en España (u daljnjem tekstu: AIG) te Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa) (Španjolski savez društava za osiguranje i reosiguranje) o isplati naknade štete na temelju obveznog osiguranja od građanskopravne odgovornosti za upotrebu motornih vozila (u daljnjem tekstu: obvezno osiguranje) nakon nezgode koja se dogodila na vojnom vježbalištu.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 1., 2. i 20. Direktive 2009/103 glase:
 - „(1) Direktiva [Vijeća 72/166/EEZ od 24. travnja 1972. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (SL 1972., L 103, str. 1.)], Druga direktiva [Vijeća 84/5/EEZ od 30. prosinca 1983. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila (SL 1984., L 8, str. 17.)], Treća Direktiva [Vijeća 90/232/EEZ od 14. svibnja 1990. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila (SL 1990., L 129, str. 33.)] i Direktiva [2000/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. svibnja 2000. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i o izmjeni direktiva Vijeća 73/239/EEZ i 88/357/EEZ (Četvrta direktiva o automobilskom osiguranju) (SL 2000., L 181, str. 65.)] bile su nekoliko puta znatno izmijenjene. Radi jasnoće i preglednosti te bi četiri direktive trebalo kodificirati, kao i [Direktivu 2005/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o izmjeni direktiva Vijeća [72/166], [84/5], 88/357/EEZ i 90/232/EEZ te Direktive [2000/26] Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila (SL 2005., L 149, str. 14.)]
 - (2) Osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila [...] posebno je važno za europske državljane, kako za ugovaratelje osiguranja tako i za žrtve nezgoda. Ono također ima veliki značaj za društva za osiguranje budući da čini znatan dio poslova neživotnog osiguranja u [Uniji]. Obvezno osiguranje motornih vozila također utječe na slobodno kretanje ljudi i vozila. Stoga bi ključni cilj djelovanja [Unije] u području financijskih usluga trebao biti jačanje i konsolidacija unutarnjeg tržišta u području obveznog osiguranja motornih vozila.

[...]

(20) Žrtvama prometnih nezgoda trebalo bi biti zajamčeno usporedivo postupanje bez obzira na to gdje se u [Uniji] nezgoda dogodila.”

4 U skladu s člankom 1. te direktive:

„Za potrebe ove Direktive:

1. ‚vozilo‘ znači svako motorno vozilo namijenjeno za kopneni promet, a koje pokreće mehanička snaga, ali koje se ne kreće po tračnicama, i svako priključno vozilo, bilo da je priključeno ili ne;

[...]”.

5 Članak 3. te direktive propisuje:

„Podložno članku 5., svaka država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da je građanskopravna odgovornost u pogledu upotrebe vozila koja se uobičajeno nalaze na njezinu području pokrivena osiguranjem.

Na temelju mjera iz prvog stavka određuje se opseg pokrivenosti i uvjeti pokrivanja.

[...]

Osiguranje iz prvog stavka obvezno pokriva i oštećenje stvari i tjelesne ozljede.”

6 Članak 5. te direktive određuje:

„1. Država članica može odstupiti od članka 3. u pogledu određenih fizičkih ili pravnih osoba, javnih ili privatnih; popis tih osoba sastavlja dotična država i dostavlja ga drugim državama članicama i Komisiji.

[...]

2. Država članica može odstupiti od članka 3. u pogledu određenih vrsta vozila ili određenih vozila koja imaju posebne pločice; popis takvih vrsta ili takvih vozila sastavlja dotična država i dostavlja ga drugim državama članicama i Komisiji.

[...]”.

7 Članak 29. Direktive 2009/103 glasi kako slijedi:

„Ovim se stavljaju izvan snage direktive [72/166], [84/5], [90/232], [2000/26] i [2005/14] [...].

Upućivanja na direktive stavljene izvan snage tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu II.”

Španjolsko pravo

- 8 Člankom 1. Leya sobre responsabilidad civil y seguro en la circulación de vehículos a motor (Zakon o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju u području upotrebe motornih vozila), koji je kodificiran Real Decreto Legislativo 8/2004 (Kraljevska zakonodavna uredba 8/2004) od 29. listopada 2004. (BOE br. 267 od 5. studenoga 2004., str. 3662.) (u daljnjem tekstu: Zakon o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila), predviđa se:

„1. Vozač motornih vozila, zbog opasnosti koju stvara njihova vožnja, odgovara za štetu nanesenu osobama ili stvarima koja je posljedica upotrebe vozila.

[...]

6. Za potrebe ovog zakona pojmovi ‚motorno vozilo‘ i ‚događaj prilikom upotrebe‘ utvrđeni su uredbama. U svakom slučaju, događajima prilikom upotrebe ne smatraju se događaji koji proizlaze iz upotrebe motornog vozila za počinjenje namjernih kaznenih djela protiv osoba ili imovine.”

- 9 Članak 7. stavak 1. Zakona o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila određuje:

„Osiguravatelj u okviru obveznog osiguranja i na teret tog osiguranja žrtvi treba isplatiti iznos za štetu koju je pretrpjela osobno ili je nastala na njezinoj imovini kao i troškove i ostale novčane naknade na koje ima pravo na temelju primjenjivog prava. Osiguravatelj je oslobođen te obveze samo ako dokaže da upotreba ne dovodi do građanskopravne odgovornosti u skladu s člankom 1. ovog zakona.

[...]”

- 10 Člankom 2. Real Decreto 1507/2008 por el que se aprueba el reglamento del seguro obligatorio de responsabilidad civil en la circulación de vehículos a motor (Kraljevska uredba 1507/2008 kojom se odobrava Uredba o obveznom osiguranju od građanskopravne odgovornosti u području upotrebe motornih vozila) od 12. rujna 2008. (BOE br. 222 od 13. rujna 2008., str. 37487.) (u daljnjem tekstu: Uredba o obveznom osiguranju) glasi kako slijedi:

„1. U svrhu građanskopravne odgovornosti u području upotrebe motornih vozila i pokriva obveznim osiguranjem uređenim ovom uredbom, ‚događajima prilikom upotrebe‘ smatraju se događaji koji proizlaze iz opasnosti koju stvara vožnja motornih vozila iz prethodnog članka u garažama i na parkiralištima, na javnim i privatnim putovima i terenima koji su prikladni za gradski i međugradski promet kao i na putovima i terenima koji se, iako nisu prikladni, često upotrebljavaju u tu svrhu.

[...]”.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 11 J. L. Núñez Torreiro, časnik u španjolskoj vojsci, sudjelovao je 28. lipnja 2012. u noćnim vojnim vježbama na vojnom vježbalištu u Chinchilli, (Španjolska), kada se vojno terensko vozilo s kotačima tipa „Aníbal” (u daljnjem tekstu: dotično vozilo), koje je bilo osigurano kod AIG-a na temelju obveznog osiguranja, a u kojem se nalazio kao putnik, prevrnuo, nanoseći mu različite ozljede. To se vozilo nije kretalo na području određenom za vozila s kotačima, nego na području za vozila s gusjenicama.
- 12 Na temelju članka 7. Zakona o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila, J. L. Núñez Torreiro je od AIG-a zatražio isplatu naknade u iznosu od 15 300,56 eura za štetu koju je pretrpio zbog nezgode.

- 13 Pozivajući se na članak 1. stavak 6. Zakona o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila, u vezi s člankom 2. Uredbe o obveznom osiguranju, AIG se usprotivio isplati tog iznosa zato što nezgoda nije bila posljedica „događaja prilikom upotrebe” jer se dogodila dok je dotično vozilo prometovalo na vojnom vježbalištu na koje je ograničen pristup svim vrstama nevojnih vozila. Naime, to je društvo za osiguranje smatralo da taj teren nije bio „prikladan za prometovanje” te da se usto ne „upotrebljava često” u smislu članka 2. te uredbe.
- 14 J. L. Núñez Torreiro je podnio tužbu protiv AIG-a pred Juzgadam de Primera Instancia n. 1 de Albacete (Prvostupanjski sud br. 1 u Albaceteu, Španjolska). Presudom od 3. studenoga 2015. on je odbio tužbu zato što njegove ozljede nisu posljedica „događaja prilikom upotrebe” jer se vozilo u kojem se nalazio kretalo po terenu koji nije prikladan za tu namjenu i koji se ne upotrebljava često.
- 15 J. L. Núñez Torreiro podnio je pred Audiencijom Provincial de Albacete (Provincijski sud u Albaceteu, Španjolska) žalbu protiv te presude u kojoj tvrdi da se članak 1. stavak 6. Zakona o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila, u vezi s člankom 2. Uredbe o obveznom osiguranju, treba tumačiti usko, u skladu s presudom od 4. rujna 2014., Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146), u kojoj je Sud presudio da se odgovornost osiguravatelja ne može isključiti ako je upotreba vozila u skladu s njegovom uobičajenom funkcijom.
- 16 Sud koji je uputio zahtjev izrazio je sumnje o usklađenosti članka 1. stavka 6. i članka 7. stavka 1. Zakona o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila, u vezi s člankom 2. Uredbe o obveznom osiguranju, s člankom 3. Direktive 2009/103 jer te odredbe nacionalnog prava za učinak imaju to da u određenom broju situacija, poput one koja je predmet spora koji se vodi pred njim, odgovornost koja proizlazi iz upotrebe motornih vozila ne mora obavezno biti obuhvaćena osiguranjem. Sud koji je uputio zahtjev smatra da su jedine iznimke od te obveze one utvrđene u članku 5. te direktive. Osim toga taj sud ističe da je Sud presudom od 4. rujna 2014., Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146) među ostalim presudio da se pojam „upotreba vozila” u smislu članka 3. Direktive 2009/103 ne može prepustiti ocjeni svake pojedine države članice.
- 17 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iz toga proizlazi da države članice mogu predvidjeti odstupanja od obveze osiguranja od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila ili od pojma „upotreba vozila” samo u okviru članka 5. Direktive 2009/103 ili u slučajevima kada upotreba vozila nije u skladu s njegovom uobičajenom funkcijom. Iznimke od pojma „upotreba vozila” koje proizlaze iz ograničenja, na temelju članka 2. stavka 1. Uredbe o obveznom osiguranju, takvih činjenica na one koje su se dogodile na terenu „prikladnom za prometovanje” ili na onom koji „se često upotrebljava iako nije prikladan za tu svrhu”, ne bi, prema tome, bile u skladu s pravom Unije. To je tako i što se tiče članka 2. stavaka 2. i 3. te uredbe, koji predviđaju iznimku od obveze osiguranja od građanskopravne odgovornosti proizašle iz upotrebe vozila što se tiče njihove upotrebe u sportskim arenama, lukama i zračnim lukama ili prilikom obavljanja industrijskih ili poljoprivrednih zadaća ili zbog počinjenja namjernih kaznenih djela.
- 18 U tim je okolnostima Audiencia Provincial de Albacete (Provincijski sud u Albaceteu) odlučila prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
1. Može li se pojam ‚upotreba vozila’ ili ‚događaj prilikom upotrebe’, kao rizik osiguranja od građanskopravne odgovornosti zbog upotrebe i prometovanja motornih vozila, na koji upućuje zakonodavstvo Unije (osobito članak 3. Direktive 2009/103) nacionalnim zakonodavstvom države članice definirati drukčije od onoga kako je određeno zakonodavstvom Unije?
 2. U slučaju pozitivnog odgovora, mogu li se iz tog pojma (osim određenih osoba, vozila s određenim registarskim pločicama ili određenih vrsta vozila, kako je predviđeno člankom 5. stavcima 1. i 2. Direktive 2009/103) isključiti slučajevi upotrebe ovisno o mjestu na kojem se odvija, na primjer na putovima ili terenima koji ‚nisu prikladni’ za upotrebu?

3. U istom slučaju, mogu li se iz pojma ‚dogadađ prilikom upotrebe‘ isključiti određene aktivnosti vozila koje se odnose na njegovu namjenu (na primjer, njegova upotreba u svrhu sporta, industrije ili poljoprivrede) ili na namjeru vozača (kao što može biti slučaj počinjenja namjernog kaznenog djela vozilom)?”

O prethodnim pitanjima

Prvo i drugo pitanje

- 19 Svojim prvim i drugim pitanjem, koja treba razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li se članak 3. prvi stavak Direktive 2009/103 tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji omogućuje da se iz pokrića obveznim osiguranjem isključe štete nastale prilikom upravljanja motornim vozilima na putovima i terenima koji nisu „prikladni za prometovanje”, uz iznimku onih koji se, iako nisu prikladni za tu svrhu, ipak „često upotrebljavaju”.
- 20 Ta se pitanja u ovom slučaju zasnivaju na pretpostavci prema kojoj se na temelju španjolskih propisa iz pokrića obveznim osiguranjem može isključiti šteta nastala prilikom upotrebe motornih vozila na vojnim vježbalištima poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku jer taj teren nije prikladan za prometovanje vozila i usto se ne „upotrebljava često” u smislu članka 2. stavka 1. Uredbe o obveznom osiguranju.
- 21 U tom pogledu, člankom 3. prvim stavkom Direktive 2009/103 predviđa se da podložno članku 5. te direktive svaka država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi osigurala da je građanskopravna odgovornost u pogledu upotrebe vozila koja se uobičajeno nalaze na njezinu području pokrivena osiguranjem.
- 22 Uvodno valja istaknuti da je vojno vozilo s kotačima tipa „Aníbal ”, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, obuhvaćeno pojmom „vozilo” iz članka 1. točke 1. Direktive 2009/103 jer je ono „motorno vozilo namijenjeno za kopneni promet, a koje pokreće mehanička snaga, ali koje se ne kreće po tračnicama”. Osim toga, nesporno je da se to vozilo uobičajeno nalazi na području države članice i da se na njega ne odnosi odstupanje doneseno primjenom članka 5. te direktive.
- 23 Da bi se na postavljena pitanja dao koristan odgovor, valja utvrditi jesu li okolnosti poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku obuhvaćene pojmom „upotreba vozila” u smislu članka 3. prvog stavka navedene direktive.
- 24 U tu svrhu valja podsjetiti da je Sud presudio da se taj pojam, u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 72/166 (u daljnjem tekstu: Prva direktiva), čiji sadržaj u biti odgovora onome članka 3. prve i druge alineje Direktive 2009/103, ne može prepustiti ocjeni pojedine države članice, nego je riječ o autonomnom pojmu prava Unije koji, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi Suda, treba tumačiti osobito s obzirom na kontekst te odredbe i ciljeve koji se nastoje postići propisom kojeg je ona dio (vidjeti u tom smislu presude od 4. rujna 2014., Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, t. 41. i 42. i od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 31.).
- 25 U tom pogledu, kao što je utvrđeno u uvodnoj izjavi 1. Direktive 2009/103, njome su kodificirane Prva direktiva, Druga direktiva 84/5, Treća direktiva 90/232, Direktiva 2000/26 i Direktiva 2005/14. Te su direktive postupno definirale obveze država članica u području obveznog osiguranja. Njima se nastojalo, s jedne strane, osigurati slobodan promet kako vozila koja se uobičajeno nalaze na području Unije tako i osoba koje njima prometuju i, s druge strane, jamčiti da žrtve nezgoda uzrokovanih tim vozilima uživaju usporedivo postupanje bez obzira na to gdje se na području Unije dogodila ta nezgoda

(vidjeti u tom smislu presude od 23. listopada 2012., Marques Almeida, C-300/10, EU:C:2012:656, t. 26., od 4. rujna 2014., Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, t. 50. i od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 32.).

- 26 Iz uvodnih izjava 2. i 20. Direktive 2009/103 u biti proizlazi da ona ima iste ciljeve.
- 27 Usto, iz razvoja propisa Unije u području obveznog osiguranja proizlazi kako je zakonodavac Unije stalno slijedio i snažio taj cilj zaštite žrtava nezgoda koje su uzrokovala vozila (vidjeti u tom smislu presudu od 4. rujna 2014., Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, t. 52. do 55. i od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 33.).
- 28 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da članak 3. prvi stavak Direktive 2009/103 treba tumačiti na način da u njemu sadržan pojam „upotreba vozila” nije ograničen samo na situacije iz cestovnog prometa, to jest na upotrebu na javnom putu, nego se odnosi i na svaku upotrebu vozila koja je u skladu s njegovom uobičajenom funkcijom (vidjeti u tom smislu presudu od 4. rujna 2014., Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, t. 59. i od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 34.).
- 29 U tom pogledu Sud je precizirao da je, s obzirom na to da su motorna vozila iz članka 1. stavka 1. Prve direktive, čiji tekst odgovara onome članka 1. točke 1. Direktive 2009/103, neovisno o svojim značajkama, namijenjena tomu da se uobičajeno upotrebljavaju kao prijevozna sredstva, tim pojmom obuhvaćena svaka upotreba vozila kao prijevoznog sredstva (presuda od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 37. i 38.).
- 30 Sud je usto presudio da doseg tog pojma ne ovisi o značajkama terena na kojem se motorno vozilo upotrebljava (presuda od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 35.).
- 31 Uostalom, nijedna odredba Direktive 2009/103 ne ograničava opseg obveze osiguranja i zaštite koja se tom obvezom želi pružiti žrtvama nezgoda koje su uzrokovala motorna vozila u slučaju njihove upotrebe na određenim vrstama terena ili na određenim putovima (vidjeti u tom smislu presudu od 28. studenoga 2017., Rodrigues de Andrade, C-514/16, EU:C:2017:908, t. 36.).
- 32 U ovom je slučaju nesporno da se dotično vozilo, u trenutku kad se prevrnuo i tako ozlijedilo J. L. Núñeza Torreira, upotrebljavalo kao prijevozno sredstvo.
- 33 Ista je upotreba prema tome obuhvaćena pojmom „upotreba vozila” u smislu članka 3. prvog stavka Direktive 2009/103.
- 34 Činjenica da je, kao što proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev, dotično vozilo prilikom prevrtanja prometovalo na terenu vojnog vježbališta kojemu je zabranjen pristup za sva nevojna vozila i u području tog terena koje nije bilo prikladno za prometovanje vozila s kotačima, ne može utjecati na taj zaključak i, prema tome, ograničiti obvezu osiguranja koja proizlazi iz te odredbe.
- 35 Međutim, učinak propisa poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku jest to da se opseg pokrića obveznim osiguranjem čini ovisnim o značajkama terena na kojem se upotrebljava motorno vozilo. Naime, on dopušta da se ograniči opseg opće obveze osiguranja koju su države članice obvezne uvesti u unutarnje pravo, na temelju članka 3. prvog stavka Direktive 2009/103 i, prema tome, zaštita koja se tom obvezom dodjeljuje žrtvama nezgoda prouzročenih motornim vozilima, u slučajevima upotrebe takvih vozila na određenim terenima ili putovima.

- 36 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo i drugo pitanje valja odgovoriti tako da se članak 3. prvi stavak Direktive 2009/103 treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji omogućuje da se iz pokrića obveznim osiguranjem isključe štete nastale prilikom upravljanja motornim vozilima na putovima i terenima koji nisu „prikladni za prometovanje”, uz iznimku onih koji se, iako nisu prikladni za tu svrhu, ipak „često upotrebljavaju”.

Treće pitanje

- 37 Trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti želi saznati treba li se članak 3. prvi stavak Direktive 2009/103 tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis poput članka 1. stavka 6. i članka 7. stavka 1. Zakona o građanskopravnoj odgovornosti i osiguranju vozila, u vezi s člankom 2. stavcima 2. i 3. Uredbe o obveznom osiguranju, koji iz pokrića obveznim osiguranjem isključuje štete nastale upotrebom vozila u okviru sportskih, industrijskih i poljoprivrednih aktivnosti, u lukama i zračnim lukama kao i prilikom počinjenja namjernog kaznenog djela vozilom.
- 38 U tom pogledu valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud unutar pravnog i činjeničnog okvira koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presuda od 20. srpnja 2017., *Piscarreta Ricardo*, C-416/16, EU:C:2017:574, t. 56. i navedena sudska praksa).
- 39 U ovom slučaju, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da je J. L. Núñezu Torreiru šteta nastala zbog nezgode s vojnim vozilom s kotačima tipa „Anibal” koje je prometovalo u području vojnog vježbališta namijenjenom vozilima s gusjenicama. Spor u glavnom postupku se prema tome ne odnosi na upotrebu tog vozila u okviru sportskih, industrijskih ili poljoprivrednih aktivnosti, u lukama ili zračnim lukama ili prilikom počinjenja namjernog kaznenog djela.
- 40 U tim je okolnostima očito da tumačenje članka 3. prvog stavka Direktive 2009/103 koje se traži u okviru trećeg pitanja nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku te je prema tome to pitanje nedopušteno.

Troškovi

- 41 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

Članak 3. prvi stavak Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis, poput onoga o kojemu je riječ u glavnom postupku, koji omogućuje da se iz pokrića obveznim osiguranjem isključi šteta nastala prilikom upravljanja motornim vozilima na putovima i terenima koji nisu „prikladni za prometovanje”, uz iznimku onih koji se, iako nisu prikladni za tu svrhu, ipak „često upotrebljavaju”.

Potpisi